

cve

Center mot
våldsbejakande
extremism

Utbildningsmaterial för årskurs 9 och gymnasiet

Ensamagerande gärningspersoner som radikaliserats online

I samarbete med

FRYSHUSET
TEATER FRYSHUSET

Center mot våldsbejakande extremism

Samlad kunskap. Samordnade insatser.

CVE ska stärka det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism i Sverige, och ytterst förebygga ideologiskt motiverad brottslighet och terrorism. CVE är ett självständigt nationellt center inom Brottsförebyggande rådet (Brå).

Utbildningsmaterial för
årskurs 9 och gymnasiet

Ensamagerande gärningspersoner som radikaliseras online

Introduktion

Radikalisering är en process där individer utvecklar extrema åsikter och kan komma att använda våld eller hot för att uppnå sina mål. En grupp människor som kan vara särskilt svår att upptäcka och förebygga är de som radikaliseras ensam, ofta genom internet och sociala medier.

Detta material syftar till att förklara fenomenet "ensamagerande gärningspersoner" som radikaliseras online, baserat på samlad kunskap från [Center mot våldsbejakande extremism \(CVE\)](#). Vi kommer att undersöka vad radikalisering är, varför och hur det sker online, och hur vi kan känna igen och motverka dessa processer.

Vad är radikalisering?

Radikalisering innebär att en individ utvecklar extremt negativa eller våldsbejakande åsikter som kan leda till att personen vill använda våld för att uppnå sina politiska, religiösa eller ideologiska mål. Denna process kan ske genom påverkan från olika källor – exempelvis grupper, individer, media och internet.

Ensamagerande gärningspersoner är individer som radikaliseras på egen hand, utan direkt kontakt med en organiserad extrem grupp. De kan genomgå denna process via sociala medier, forum och andra internetplattformar.

Trots begreppet ensamagerande är individerna sällan socialt isolerade. I stället identifierar de sig med bredare politiska rörelser och har ofta olika sociala band till andra, som exempelvis direkta eller indirekta kontakter med andra extremistiska aktörer. Dessa sociala band kan både stödja och påverka en individ att ta till handling. Ensamagerande gärningspersoner kan också vara inspirerade av, eller sympatisera med, extrema nätverk.

Hur radikaliseras personer online?

Radikaliseringen av ensamagerande gärningspersoner sker ofta genom en gradvis process där personen:

- 1. Exponeras för extremistisk ideologi:** Genom internet kan individer lätt få tillgång till extremistiska videos, forum, och sociala medieinlägg. Dessa miljöer kan ge ett starkt känslomässigt engagemang för extrema åsikter.
- 2. Skapar en känsla av att tillhöra en grupp:** Trots att gärningspersonen är ensam fysiskt kan hen känna sig delaktig i en större gemenskap online. Extremistiska grupper online skapar en känsla av samhörighet och målmedvetenhet som kan vara lockande för personer som känner sig utanför eller marginaliserade.

- 3. Förstärker sina åsikter genom ekokammare:** På internet finns många forum och sociala mediegrupper där medlemmarna endast omger sig med likasinnade. Här förstärks de extrema åsikterna, och andra som håller med får en känsla av att deras åsikter är legitima.
- 4. Upptäcker en "fiende" att bekämpa:** Extremistiska grupper online erbjuder ofta en fiendebild – exempelvis "etablerade makteliter" eller "andra religiösa eller politiska grupper" – som de anser står i vägen för deras mål. Detta kan trigga en känsla av att "något måste göras" för att stoppa dem.
- 5. Lockelse till mer extremt innehåll:** Efter att ha exponerats för mildare extremism, söker sig ibland vissa individer efter mer radikalt innehåll. Detta kan involvera extrem propaganda som pekar ut en negativ världsbild där grupper oftast delas in i ett "vi mot dom", träningsmaterial för att genomföra attacker, eller exempel på våldshandlingar.

Vad kännetecknar ensamagerande gärningspersoner?

Ensamagerande gärningspersoner kan vara svåra att upptäcka eftersom de inte är en del av en större organisation eller grupp. Det finns dock vissa gemensamma drag som kan känneteckna dessa individer:

- **Isolering:** Ofta känner sig dessa personer utanför eller har svårt att relatera till andra. De söker sig till onlinegemenskaper som erbjuder känslomässigt stöd och gemenskap.
- **Vilsenhet och förvirring:** Många ensamagerande gärningspersoner har svårt att hitta sin plats i samhället och söker efter en ideologi eller gemenskap att tillhöra.
- **Intensiv aktivitet på internet:** De spenderar mycket tid online och kan aktivt delta i extremistiska diskussioner, eller på andra sätt konsumerar extremistiskt innehåll.
- **En blandad idévärld:** Dessa individer kan välja åsikter lite efter eget tycke och smak, utan att följa en viss grupp eller ledare.
- **En känsla av att vara ett offer:** Många känner sig förfördelade och känner att de måste ta saken i egna händer, ofta genom våld.

Förebyggande åtgärder och vad vi kan göra

För att motverka ensamagerande gärningspersoners radikaliserings är det viktigt att både skola och samhället i stort samarbetar. Här är några sätt att hantera och förebygga radikaliserings:

- 1. Upplysning och medvetenhet:** Genom att ge människor kunskap om vad radikaliserings är och hur det kan påverka deras liv kan vi öka deras motståndskraft mot extremism. Diskutera frågor om yttrandefrihet, fördomar och vikten av mångfald.
- 2. Stärka sociala nätverk:** Ge människor möjlighet att känna samhörighet och tillhörighet i positiva gemenskaper, både fysiskt och online. Att känna sig delaktig i samhället minskar risken för att söka sig till extrema grupper.
- 3. Vägledning och stöd:** Skolan och andra samhällsinstitutioner spelar en viktig roll genom att vara uppmärksamma på unga som visar tecken på radikaliserings och erbjuda stöd och vägledning.
- 4. Undervisning om kritiskt tänkande:** Lär elever att vara kritiska till den information de möter på nätet och att ifrågasätta extremt innehåll. Förmågan att analysera och tänka kritiskt gör att människor är bättre rustad att motstå radikaliserande idéer.
- 5. Rapportera extremt innehåll:** Om du eller någon annan hittar extremistiska material på internet är det viktigt att rapportera detta till plattformar eller myndigheter. Det kan vara svårt att identifiera alla extremister, men tillsammans kan vi skapa ett säkrare digitalt klimat. [Läs mer om hur vi gemensamt kan skapa en tryggare onlinemiljö](#) på Mediemyndighetens webbsida.

Frågor att diskutera

Diskutera följande frågor i klassrummet:

- Hur påverkas vi av det innehåll vi ser online? Kan vi vara säkra på att information på nätet alltid är sann?
- Vilka risker finns det med att isolera sig själv och vara en del av ekokammare på sociala medier?
- Vad kan vi som samhälle göra för att förhindra att unga människor radikaliserar online?
- Kan du tänka dig några konkreta exempel på hur du skulle kunna hjälpa en vän eller klasskamrat om du misstänker att hen radikaliserar online?

Slutsats

Radikalisering av ensamagerande gärningspersoner är en komplex process som ofta sker via internet. Genom att förstå hur denna radikalisering går till, och genom att ge människor verktyg för att hantera information och skapa positiva sociala nätverk, kan vi motverka den här typen av extremism. Det är viktigt att både skolan, samhället och individen är medvetna om riskerna och att alla bidrar till ett tryggare samhälle så att våldsbejakande extremism inte får fäste.

Vidare läsning

[Metodstöd för att stärka skolans förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och skolattacker](#) (CVE:s webbsida)

[Våldsbejakande extremism i Sverige - Kunskapsöversikt 2023/2024](#) (CVE:s webbsida)

[Från skitpostning till folkmord. Ensamagerande våldsverkare, ideologi och accelerationism i den digitala tidsåldern](#) (FOI:s webbsida)

[Ensamagerande våldsverkare. Profiler, riskbedömningar och digitala spår](#) (FOI:s webbsida)

[Rutten demokrati - Konspirationspropaganda, rasism och våld](#) (FOI:s webbsida)

CVE:s stödtelefon för yrkesverksamma

Stödfunktionen riktar sig till yrkesverksamma i kommuner, regioner, myndigheter samt civilsamhälle och näringsliv.

Vi erbjuder rådgivning, vägledning och behovsanpassat stöd i frågor som rör våldsbejakande extremism.

08-527 44 290

kl. 9–15 helgfria vardagar

cve

cve

Center mot
våldsbejakande
extremism